

Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Факультэт музычнага мастацтва

Кафедра духавой музыкі

КАНЦЭРТНА-ВІДОВІШНЫЯ ФОРМЫ ДУХАВОГА МАСТАЦТВА

Вучэбная праграма

для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасці

**1-18 01 01 Народная творчасць па спецыяльнасці 18 01 01 «Народная
творчасць» напрамку 18 01 01-02 02 «*Інструментальная музыка
(духавая)*»**

Мінск 2012

Складальнік:

А.Л.Карацееў, кандыдат мастацтвазнаўства, прафесар кафедры духовай музыкі установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”;

В.М.Валатковіч, загадчык кафедры духовай музыкі установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Рэцэнзенты: **В.М.Ушакова**, доктар педагагічных навук, прафесар кафедры псіхалогіі і педагагікі установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”;

П.Ф.Дударэнка, першы прарэктар, прафесар кафедры медных духовых і ударных інструментаў установы адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі”

Рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці вцчэбнай:

кафедрай духовай музыкі установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
(пракол № 1 ад 20.09.2012 г.);

Саветам факультэта музычнага мастацтва установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пракол № 1 ад 24.09.2012 г.).

Адказы за выпуск: **А.Л.Карацееў**

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН КУРСА
“КАНЦЭРТНА-ВІДОВІШЧНЫЯ ФОРМЫ ДУХАВОГА МАСТАЦТВА”
(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

для студэнтаў факультэта музычнага мастацтва ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” па спецыяльнасці **1-18 01 01 «Народная творчасць»** напрамку спецыяльнасці **1-18 01 01-02 «Інструментальная музыка»** спецыялізацыі **1-18 01 01-02 02 «Інструментальная музыка духавая»**

№ п/п	НАЗВА ТЭМЫ	Колькасць аўдыторных гадзін		
		лекц.	семін., практ.	
1.	Уводзіны. Мэта, змест, задачы курса і яго месца ў падрыхтоўцы кіраўнікоў аматарскіх духавых аркестравых, ансамблевых мастацкіх калектываў	2	1	
	Раздзел I. Гісторыя фарміравання і развіцця канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва			
2.	Гістарычныя этапы развіцця канцэртных форм духавога мастацтва з выкарыстаннем відовішчных элементаў (у кантэксце сусветнай музычнай культуры)	2	1	
3.	Асаблівасці фарміравання і развіцця канцэртных форм духавога мастацтва з выкарыстаннем відовішчных элементаў канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва	2	1	
4.	Сацыякультурныя асаблівасці сучасных канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва (у кантэксце сусветнай і беларускай музычнай культуры)	1	1	
5.	Структура і асаблівасці правядзення сучасных канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва (у кантэксце дзейнасці ансамбляў і аркестраў духавых і ударных інструментаў Беларусі)	1	1	

	Раздзел II. Тэарэтычныя аспекты канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва			
6.	Узаемасувязь сучасных канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва з іншымі відамі мастацтваў	1	1	
7.	Праблемы узаемасувязі састаўных кампанентаў канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва	1	1	
8.	Мэты, задачы і змест сучасных канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва	1	1	
	Раздзел III. Творча-практычныя аспекты рэалізацыі канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва			
10.	Асноўныя прынцыпы стварэння сучасных канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва	2	2	
11.	Праблема фарміравання рэпертуару для сучасных канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва	2	2	
12.	Арганізацыя сучасных канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва	1	2	
	УСЯГО	16	14	

ІНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

МЕТАДЫЧНЫЯ УКАЗАННІ

ПА ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ

студэнтаў па дысцыпліне “КАНЦЭРТНА-ВІДОВІШНІЯ ФОРМЫ ДУХАВОГА МАСТАЦТВА”(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

Падчас падрыхтоўкі матэрыялаў па вывучэнню дысцыпліны “Канцэртна-відовішнія формы духавога мастацтва” (лекцыйныя і семінарскія заняткі) студэнт павінен улічваць наступныя патрабаванні:

I. Дзеля выканання таго ці іншага аб’ёму заданняў па адпаведнаму пытанню курса запланаваць пералік асноўных пытанняў.

Прыклад. Тэма – “Праблема фарміравання рэпертуару для сучасных канцэртна-відовішніх форм духавога мастацтва”, **пытанні**:

а) асноўныя мастацка-тэматычныя прынцыпы класіфікацыі музычных твораў дзеля розных саставаў ансамбляў (аднайменны, роднасны, змешаны);

б) асноўныя мастацка-тэматычныя прынцыпы класіфікацыі музычных твораў дзеля розных саставаў аркестраў духавых і ударных інструментаў (малы медны, вялікі медны, малы змешаны, вялікі змешаны);

в) асаблівасці складання спісу твораў для розных саставаў ансамбляў ці аркестраў духавых і ударных інструментаў з мэтай фарміравання іх канцэртнага рэпертуару па рэалізацыі сучасных канцэртна-відовішчных форм духавага мастацтва.

II. З мэтай вывучэння сучасных канцэртна-відовішчных форм духавага мастацтва самастойна падрыхтаваць дзеля праслухоўвання і прагляду неабходныя фанаграмы музычных запісаў і адпаведны відэа-матэрыялы.

III. З мэтай атрымання неабходных музычна-тэарэтычных, гістарычных ведаў па дысцыпліне “Канцэртна-відовішчныя формы духавага мастацтва” звяртацца да вывучэння адпаведных матэрыялаў, якія адлюстраваны ў спецыяльных выданнях (партытуры, манаграфіі, падручнікі, вучэбныя дапаможнікі, метадычныя рэкамендацыі і г.д.).

IV. Выконваць неабходныя практыкаванні па вывучэнню адпаведных партытур дзеля розных саставаў ансамбляў ці аркестраў духавых і ударных інструментаў, якія выкарыстоўваюцца ў сучасных канцэртна-відовішчных формах духавага мастацтва.

V. Скласці адпаведны спіс твораў для розных саставаў ансамбляў ці аркестраў духавых і ударных інструментаў з мэтай фарміравання іх канцэртнага рэпертуару па рэалізацыі сучасных канцэртна-відовішчных форм духавага мастацтва.

ВЫКАРЫСТАННЕ ТЭХНІЧНЫХ СРОДКАЎ

па дысцыпліне “КАНЦЭРТНА-ВІДОВІШНЫЯ ФОРМЫ ДУХАВОГА МАСТАЦТВА” (лекцыйныя і семінарскія заняткі)

У працэсе вывучэння курса “Канцэртна-відовішчныя формы духавага мастацтва” (лекцыйныя і семінарскія заняткі) выкарыстоўваюцца наступныя матэрыялы:

- 1) музычныя фанаграмы з аўдыязапісамі гучання розных складаў ансамбляў і аркестраў духавых, ударных музычных інструментаў;
- 2) музычныя фрагменты з запісамі гучання розных складаў ансамбляў і аркестраў духавых, ударных музычных інструментаў на CD (The Essential Steven Mead – Euphonium. QPRL 095D, 1998 Polyphonic Reproductions Ltd. 77-79 Dudden Hill Lane, London NW10 1BD, total time: 73,26; ORATION Steven Mead – Euphonium. QPRL 209D, Polyphonic Reproductions Ltd. PO Box 19292, London NW10 9WP, England, total time: 73,28; В medium, ODDCD42, C & R Warner/Chappell Music Norway 2000, total time: 71,38; Demo-CD Eine Broschüre mit verkleinerten Direktions-stimmen informiert über diese und weitere meiner Kompositionen und Bearbeitungen. Musikverlag Bruno Sulzbacher A-4582, total time: 78,58; CD «Образцовый детский духовой оркестр Поречской детской музыкальной школы», 2006, агульнае гучанне: 39,37);

- 3) відэафільм “Musik in Bewegung. Europas blaskapellen im Steirischen Schilcherland” (ORF-Steiermark, Marburgerstr. 20-8042 Graz. Sendug von 2. Juli 2000; агульнае гучанне 60 хвілін);
- 4) записы замежных відэафільмаў аб канцэртна-відовішчных формах духавога мастацтва з выкарыстаннем мажарэтак.

**ТЭМАТЫКА І МЕТАДЫЧНЫЯ ЎКАЗАННІ ДА СЕМІНАРАЎ
на дысцыпліне “КАНЦЭРТНА-ВІДОВІШЧНЫЯ ФОРМЫ ДУХАВОГА
МАСТАЦТВА”**

С е м і н а р № 1 (2 гадзіны)

1. Мэта, змест, задачы курса і яго месца ў падрыхтоўцы кіраўнікоў аматарскіх духавых аркестравых, ансамблевых мастацкіх калектываў.
2. Гістарычныя этапы развіцця канцэртных форм духавога мастацтва з выкарыстаннем відовішчных элементаў (у кантэксце сусветнай музычнай культуры).

Літаратура:

1. Коротеев, А.Л. Тематическая направленность и формы популяризации духового искусства Беларуси XVI-XIX столетий в контексте развития духовной музыкальной культуры / А.Л. Коротеев // Весці Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. – 2005, № 6. – С. 104-107.
2. Blesh, R. Shining trumpets / R. Blesh. – New-York, 1976.

С е м і н а р № 2 (2 гадзіны)

1. Асаблівасці фарміравання і развіцця канцэртных форм духавога мастацтва з выкарыстаннем відовішчных элементаў канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва.
2. Сацыякультурныя асаблівасці сучасных канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва (у кантэксце сусветнай і беларускай музычнай культуры).

Літаратура:

1. Коротеев, А.Л. Реализация социокультурных функций сельских и городских оркестров, ансамблей духовых, ударных инструментов и их роль в развитии художественной культуры Беларуси (в контексте отечественного и зарубежного опыта деятельности исполнителей) / А.Л. Коротеев // Павышэнне ролі клубных устаноў у сацыякультурным жыцці рэгіёнаў: матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., Мінск, 22-23 лістапада 2006 г. /БДИПК. – Мінск, 2006. – С. 91-100.
2. Инструментовка для духового оркестра: учеб. пособие /Ред.-составитель Б.Т. Кожевников. – М.: Музыка, 1978. – С. 3-4.
3. Сагеев, Д. Ръководство по духова оркестрация /Д.Сагеев. – София, 1957. – С. 3 – 35.

Се м і н а р № 3 (2 гадзіны)

1. Структура і асаблівасці правядзення сучасных канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва (у кантэксце дзейнасці ансамбляў і аркестраў духавых і ударных інструментаў Беларусі).

2. Узаемасувязь сучасных канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва з іншымі відамі мастацтваў.

Літаратура:

1. Дунаев, Л. Творческое наследие Н.П. Иванова-Радкевича - новый этап в развитии инструментовки для духового оркестра /Л. Дунаев // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-оркестровая служба МО СССР, 1974. – Вып. XIV. – С. 7-61.

2. Коротеев, А.Л. Художественные коллективы духового искусства ВУЗов Беларуси в системе идеологической и воспитательной работы со студенческой молодёжью (функциональные особенности учебных, любительских коллективов народных духовых инструментов и духовых ансамблей, оркестров) / А.Л. Коротеев // Псіхалага-педагагічныя і арганізацыйныя асновы ідэалагічнай работы са студэнцкай моладдзю: матэрыялы міжвуз. Навук.-метад. канф. (22 – 23 лютага 2005 г.) / рэдкал.: Смолік А.І. і інш. – Мн.: Бел. Дзярж. Ун-т культуры і мастацтваў, 2006. – 151-157.

3. Коротеев, А.Л. Перспективные направления подготовки кадров с целью эффективной реализации социокультурных функций духового искусства в условиях трансформирующейся экономики и формирующихся рыночных отношений /А.Л. Коротеев // Чалавек. Культура. Інфарматыка: матэрыялы навук. – практ. канф., Минск, 7-8 снежня 1999г. / БелДШК; адказны рэд. і аўтар прадмовы Л. І. Ракавецкая. – Мінск, 2002. – С. 14-18.

4. Пистон, У. Оркестровка. Учебное пособие /У. Пистон; пер. с англ. К. Иванова. – М.: Сов. композитор, 1990. – С. 112 – 296.

5. Щедрин, Б. Некоторые вопросы музыкального языка концертных сочинений советских композиторов для духового оркестра 60 – 70 годов /Б.Щедрин //В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-оркестровая служба МО СССР, 1975. – Вып. XVI. – С. 77-122.

6. Щедрин, Б. Новое в музыкальном языке произведений для духового оркестра /Б.Щедрин // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-дирижёрский факультет при МГК, 1979. – Вып. XVIII. – С. 41-87.

Се м і н а р № 4 (2 гадзіны)

1. Праблемы узаемасувязі састаўных кампанентаў канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва.

2. Мэты, задачы і змест сучасных канцэртна-відовішчных форм духавога мастацтва.

Літаратура:

1. Дунаев, Л. Творческое наследие Н.П. Иванова-Радкевича - новый

этап в развитии инструментовки для духового оркестра /Л. Дунаев // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-оркестровая служба МО СССР, 1974. – Вып. XIV. – С. 7-61.

2. Коротеев, А.Л. Перспективные направления подготовки кадров с целью эффективной реализации социокультурных функций духового искусства в условиях трансформирующейся экономики и формирующихся рыночных отношений /А.Л. Коротеев // Чалавек. Культура. Інфарматыка: матэрыялы навук. – практ. канф., Минск, 7-8 снежня 1999г. / БелДППК; адказны рэд. і аўтар прадмовы Л. І. Ракавецкая. – Мінск, 2002. – С. 14-18.

3. Щедрин, Б. Некоторые вопросы музыкального языка концертных сочинений советских композиторов для духового оркестра 60 – 70 годов /Б.Щедрин // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-оркестровая служба МО СССР, 1975. – Вып. XVI. – С. 77-122.

4. Щедрин, Б. Новое в музыкальном языке произведений для духового оркестра /Б.Щедрин // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-дирижёрский факультет при МГК, 1979. – Вып. XVIII. – С. 41-87.

С е м і н а р № 5 (2 гадзіны)

1. Асноўныя прынцыпы стварэння сучасных канцэртна-відовіштных форм духавога мастацтва.
2. Асаблівасці суадносін кампанентаў сучасных канцэртна-відовіштных форм духавога мастацтва.

С е м і н а р № 6 (2 гадзіны)

1. Праблема фарміравання рэпертуару для сучасных канцэртна-відовіштных форм духавога мастацтва.
2. Тэхналогія адбору музычных твораў і фарміраванне канцэртнага рэпертуару з мэтай папулярызацыі сучасных канцэртна-відовіштных форм духавога мастацтва.

С е м і н а р № 7 (2 гадзіны)

1. Сучасная практыка рэалізацыі канцэртна-відовіштных форм духавога мастацтва.
2. Тэхналогія арганізацыі сучасных канцэртна-відовіштных форм духавога мастацтва.

Літаратура:

1. Карацееў, А. Духавікі іграюць джаз / А. Карацееў // Мастацтва. -1998. - № 3. – С. 33-35.

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

па дысцыпліне “КАНЦЭРТНА-ВІДОВІШНЫЯ ФОРМЫ ДУХАВОГА МАСТАЦТВА” (лекцыйныя і семінарскія заняткі)

1. Асноўная літаратура

1. Амиров, А.И. Самодеятельный духовой оркестр / А.И. Амиров. – Мн.: Беларусь, 1990. – 72 с.
2. Архангельский, И. П. Организация духовых оркестров и обучение игре на духовых инструментах / И.П.Архангельский. – Мн.: РНМЦ НТ и КПП, 1981. – 69 с.
3. Гончарова, Н. Работа над ансамблями как одна из форм развития интереса в обучении музыке детей со средними природными данными / Н Гончарова // Крюкова, В.В. Музыкальная педагогика. – Ростов н/Д.: Феникс, 2009. – С. 91-100.
4. Дунаев, Л. Творческое наследие Н.П. Иванова-Радкевича - новый этап в развитии инструментовки для духового оркестра /Л. Дунаев // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-оркестровая служба МО СССР, 1974. – Вып. XIV. – С. 7-61.
5. Коротеев, А.Л. Активные формы обучения на занятиях по курсу "Методическое руководство самодеятельным оркестровым коллективом" (оркестр духовых инструментов) / А.Л. Коротеев // Использование активных методов обучения будущих специалистов в области культуры. – Сб. тезисов докладов на XI итоговой научно-метод. конф. профессорско-препод. состава. – Минск.: МИК, 1990. – С. 22-55.
6. Коротеев, А.Л. Актуальные проблемы методики работы с ансамблями и оркестрами духовых и ударных инструментов (профессиональные и любительские коллективы) / А.Л. Коротеев // Оркестр. – № 1. – 2005 г. – С. 11-13.
7. Коротеев, А.Л. Методика работы с самодеятельным оркестровым коллективом. Программа для институтов культуры и искусств по специальности № 05.25... (специализация "Руководство самодеятельным духовым оркестром) / А.Л. Коротеев. – М.: Всесоюзн. науч.-метод. кабинет по учебным заведениям искусств и культуры, 1991. – 26 с.
8. Коротеев, А.Л. Методика работы с самодеятельным оркестровым коллективом (духовой, эстрадный оркестр): метод. указания и тематический план лекционных, практических занятий / А.Л. Коротеев. – Минск.: МИК, 1986. – 33 с.
9. Коротеев, А.Л. Основные направления учебно-воспитательной и творческой работы самодеятельного духового оркестра / А.Л. Коротеев // Вопр. культуры и искусства Белоруссии. – Минск.: Вышэйшая школа, 1983. – Вып. 2. – С. 125-130.
10. Коротеев, А.Л. Учебно-воспитательный и творческий процессы в любительском оркестре духовых инструментов /А.Л. Коротеев // Вопросы теории и практики КПП. Тезисы докладов на конференции профессорско-преподавательского состава (XII). – Минск: МИК, 1991. – С. 45- 48.

11. Карацееў, А.Л. Змест і практычная накіраванасць навучальна-творчага працэсу у аркестры духавых інструментаў (арганізацыйна-метадычныя, мастацка-выканальніцкія аспекты работы аматарскага і прафесійнага калектыву) /А.Л. Карацееў: навуч.-метад. дапаможнік. – Мн.: МІК, 1993. – 27 с.
12. Карацееў, А.Л. Праблемы арганізацыі навучальна-творчага працэсу аматарскіх духавых, эстрадных аркестравых калектываў /А.Л. Карацееў // Асаблівасці дзейнасці аматарскіх духавых эстрадных аркестраў і ансамбляў на сучасным этапе разіцця мастацкай культуры Беларусі: навуч.-метад. дапаможнік. – Мн.: БУК, 1994. – С. 66-87.
13. Карацееў, А.Л. Шляхі фарміравання цэласнай сістэмы павышэння кваліфікацыі кіраўнікоў аматарскіх духавых, эстрадных аркестраў і ансамбляў /А.Л. Карацееў // Нацыянальная культура як аснова зместу навучання і выхавання студэнтаў. Тэзісы дакладаў міжнароднай навукова-метадычнай канферэнцыі (18-19 красавіка 1993 г.). Ч. 2. – Мн.: БУК, 1993. – С. 37-39.
14. Крюкова, В. Работа с детскими коллективами – важнейшее направление в системе музыкального воспитания /В.Крюкова // Крюкова, В.В. Музыкальная педагогика. – Ростов н/Д.: Феникс, 2009. – С. 209-218.
15. Луб, В. Методика обучения в самодеятельности трубачей и корнетистов /В.Луб. – М.: Музыка, 1982. – 80 с.
16. Нежинский, О. Детский духовой оркестр. Методическое пособие для руководителей самодеятельных коллективов / О.Нежинский. – М.: ВМЦ НТ и КТР, 1981. – 117 с.
17. Нежинский, О. Детский духовой оркестр / О.Нежинский. – М.: Музыка, 1989. – 128 с., нот. – (Худож. самодеят.).
18. Некрасова, Г.В. Камерная музыка для духовых инструментов с фортепиано (исторический обзор и некоторые вопросы интерпретации) /Г.В. Некрасова //Обучение и воспитание художественно одарённых детей и молодёжи: проблемы психологии, педагогики, методики: Материалы междунаучной конф. «Музыкальное воспитание и образование» (9 – 12 января 2001 г., г. Минск). – Мн.: БелГИПК, 2001. – С. 104-116.
19. Хаханян, Х.М. Духовой оркестр. – М.: Сов. Россия, 1974 /Х.М. Хаханян. – 112 с. (Б-чка «В помощь худож. самодеятельности» №22).
20. Цуккерман, В. А. Произведения для духового оркестра /В.А. Цуккерман // Очерки советского музыкального творчества; ред. кол. Б. В. Асафьев, А. А. – А.А. Альшванг, И. Ф. Бэлза и др. – М. – Л.: Государственное музыкальное издательство, 1947. – Т. I. – С. 277-319.
21. Щедрин, Б. Некоторые вопросы музыкального языка концертных сочинений советских композиторов для духового оркестра 60 – 70 годов /Б.Щедрин //В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-оркестровая служба МО СССР, 1975. – Вып. XVI. – С. 77-122.

22. Щедрин, Б. Новое в музыкальном языке произведений для духового оркестра /Б.Щедрин // В помощь военному дирижёру. – М.: Военно-дирижёрский факультет при МГК, 1979. – Вып. XVIII. – С. 41-87.

2. Дадатковая літаратура

1. Волков, В.В. Репертуарно-методическое пособие для руководителей самодеятельных эстрадных оркестров и ансамблей / В.В.Волков. – Мн.: РНМЦ НТ и КТР, 1985. – 99 с.
2. Коротеев, А. Л. Духовое искусство Беларуси: жанрово-стилистические поиски и перспективы развития в XXI веке /А.Л. Коротеев // Музыкальное искусство на рубеже столетий: Материалы Международной научной конференции «Музыкальное творчество и XXI век: традиции, новации и перспективы» (г. Минск, 21 апреля 2000 г.). / Сост. Р. И. Сергиенко / - Мн.: УП «Технопринт», 2000. – С. 41-45.
3. Коротеев, А.Л. Историко-художественная рефлексия жанрово-стилистических поисков композиторов (народно-инструментальное, ансамблевое и оркестровое исполнительство на духовых инструментах в Беларуси) /А.Л. Коротеев // Культура творчества: опыт, методология, рефлексия: материалы Междунар. науч. конф., посвщ. IV междунар. дню философии, проводимому под эгидой ЮНЕСКО, [г. Минск] 17 – 18 ноября 2005 г. / Институт парламентаризма и предпринимательства, БИП – институт правоведения. – Мн.: Акад. Парламентаризма и предпринимательства, 2005. – С. 65-66.
4. Коротеев, А.Л. Перспективные направления подготовки кадров с целью эффективной реализации социокультурных функций духового искусства в условиях трансформирующейся экономики и формирующихся рыночных отношений /А.Л. Коротеев // Чалавек. Культура. Інфарматыка: матэрыялы навук. – практ. канф., Минск, 7-8 снежня 1999г. / БелДППК; адказы рэд. і аўтар прадмовы Л. І. Ракавецкая. – Мінск, 2002. – С. 14-18.
5. Коротеев, А.Л. Совершенствование подготовки руководителей самодеятельных духовых и эстрадных оркестров на заочном отделении /А.Л. Коротеев // Совершенствование учебно-воспитательного процесса на заочных и вечерних отделениях институтов культуры. – Тезисы докладов и сообщений межвуз. научно-практ. конф., 15-16 февраля, Москва. – М.: МГИК, 1983. – С. 111.
6. Кузнецов, В. Работа с самодеятельными эстрадными оркестрами и ансамблями /В.Г.Кузнецов. – М.: Музыка, 1981. – 131 с.
7. Кузнецов, В. Теория и методика учебно-творческого процесса в любительских эстрадных оркестрах и ансамблях /В.Г.Кузнецов. – М.: Музыка, 2000. – 246 с; нот.
8. Suppan Wolfgang. Wind music research since 1966 / W. Suppan. A bibliography. – Tutzing: 2003č – 156 p.